

COSUN MAGAZINE

03
2018

BIETENPRIJS WORDT LAGER 4

5
Toewijzing in 2019
omlaag?

8
BeetLab
geopend

11
Digitaal
rasadvies

INDEX

Van de voorzitter	3
Bietenprijs wordt lager	4
Toewijzing in 2019 omlaag?	5
WABCG-congres in ban overproductie suikermarkt	6
Minder ruimte voor handel in bieten..	7
BeetLab geopend	8
Uitkeringen in 2018	10
Rassenkeuze en digitale aanbevelingen	11
IRS-informatie	12
Vraag & Antwoord/Kort Nieuws	16

CONTACT

Cosun, redactieadres

Postbus 3411, 4800 MG Breda
076-5303307
secretariaat.rvb@cosun.com
www.cosunleden.nl

Suiker Unie centraal agrarische dienst

Postbus 100, 4750 AC Oud Gastel
0165-525252
agrarischedienst@suikerunie.com
www.cosunleden.nl
Voor adressen agrarische dienst in
de regio zie: www.cosunleden.nl

COLOFON

Cosun Magazine

is een uitgave van Coöperatie
Koninklijke Cosun U.A. voor
leden van Cosun

Fotografie in dit nummer

Royal Cosun, Suiker Unie, IRS, Haijo Dodde/
Nieuwe Oogst, Michel Heerkens, Sanne van
Hassel, Hakim Tampobolon

Foto-omslag

Situatie suikermarkt zet de toon

Basisontwerp

Koenders Design

Opmaak en druk

SMG-groep, Hasselt

© Coöperatie Koninklijke Cosun U.A., 2018

SENSUS IN GROOT INTERNATIONAAL ONDERZOEKSPROGRAMMA

Sensus participeert in een groot internationaal onderzoeksprogramma naar de ontwikkeling van toepassingsmogelijkheden van cichorei als leverancier van grondstof voor medische en dieetdoeleinden. Bij het onderzoek gaat het om de toepassing van zogeheten New Plant Breeding Techniques (NPBTs). De EU heeft voor dit zogeheten CHIC-onderzoek voor vier jaar € 7,3 miljoen beschikbaar gesteld. Aan het onderzoek nemen non-profitorganisaties en onderzoeksinstituten deel uit elf Europese landen en Nieuw-Zeeland.

AVIKO BOUWT VRIESHUIS

Na jaren juridisch getouwtrek kan Aviko eindelijk zijn nieuwe vrieshuis in Steenderen bouwen. Onlangs zijn de voorbereidende werkzaamheden gestart. Het vrieshuis heeft allerlei voorzieningen voor energie- en waterbesparing en duurzaamheid. Restwarmte bijvoorbeeld wordt gebruikt voor de regeling van het kantoor klimaat. Zonnepanelen op het dak zorgen voor stroom.

OLYMPIADE TE GAST

Van 7 t/m 14 juni is in het Cosun innovation center de Nationale Scheikunde Olympiade 2018 gehouden voor scheikundeleerlingen van 5 en 6 vwo. De inzet zijn vier tickets naar de Internationale Chemie Olympiade, die van 19 t/m 29 juli wordt gehouden in Praag en Bratislava.

Cosun-praktijk

De wedstrijd bestond uit colleges en practica en is afgesloten met een theorie- en practicum eindtoets. De practica verzorgde Cosun Research & Development. Hierbij draaide het om 'onderwerpen uit de Cosun-praktijk', zoals chocoladebereiding, inulinederivaten en de pectine- en suikerproductie.

COÖPERATIEVE BELANGEN

Dirk de Lugt
Voorzitter

Cosun is aangesloten bij de internationale organisatie van suikerriet- en suikerbietentelers (WABCG). De organisatie vertegenwoordigt verspreid over 33 landen 5 miljoen suikerriettelers en 650.000 suikerbietentelers die verantwoordelijk zijn voor 60 procent van de suikerproductie in de wereld. Het congres van de WABCG is dit jaar georganiseerd door Cosun, een gelegenheid bij uitstek om van gedachten te wisselen over ontwikkelingen op de mondiale suikermarkt, zoals de opvallende groei van de suikerproductie in een aantal Aziatische landen.

Ongeveer 80 procent van de wereldsuikerproductie komt uit riet. Bij de huidige lage wereldmarktprijzen voor suiker en aantrekkende oliepijzen zal komend jaar naar verwachting meer dan 60 procent van

de Braziliaanse rietsuiker verwerkt gaan worden tot bio-ethanol. In Europa hebben we die optie niet. Wel kunnen in plaats van bieten andere gewassen worden geteeld. Een groot deel van de Europese bietentelers heeft echter voor meerdere jaren contracten gesloten met de verwerkers, waardoor het areaal gelijk is gebleven. Een opleving van de Europese suikermarkt ligt niet in de lijn der verwachting, helaas.

Lagere toewijzing 2019

In Nederland kennen we de systematiek van ledenleveringsbewijzen. Een vast leveringsrecht voor iedere teler. Daarnaast is er een toewijzingspercentage om de productie zo goed mogelijk af te stemmen op de verwachte marktomstandigheden. De wereldmarktprijs voor suiker is afgelopen jaar sterk gedaald en het is niet winstgevend om de suiker daar af te zetten.

Extra afzet op de Europese markt zet deze markt verder onder druk. Het omzetten van Europese suiker in bio-ethanol zou de prijsdruk kunnen verlichten, maar de Europese Commissie is hier geen voorstander van. We moeten er dan ook rekening mee houden dat de raad van beheer voor oogst 2019 zal besluiten het toewijzingspercentage te verlagen.

We willen in verband met de kostprijs de campagne lang genoeg houden, maar niet alle suiker tegen elke prijs in de markt drukken. Een deel willen we in opslag houden totdat de markt weer aantrekt.

Onderlinge bietenhandel

In dit magazine wordt dieper ingegaan op de regels die beperkt onderlinge handel in bieten mogelijk maken. Voorop staat dat onze leden bieten leveren die afkomstig zijn van grond die bij hen in gebruik is. We vinden het belangrijk dat het rendement van de onderneming in de vorm van de

ledentoeslag naar de telers gaat die de bieten geteeld hebben. Toch moet er, onder voorwaarden, ruimte zijn voor onderlinge transactie tussen leden als door bijzondere omstandigheden de oogst blijkt te zijn tegegevallen en de toewijzing niet helemaal kan worden vol geleverd. Overigens hoeft dat geen probleem meer te zijn voor de leveringsrechten in de toekomst, doordat de leveringsrechten nu een vaste basis hebben.

Gewasbescherming

Het besluit van de Europese Commissie om neonicotinoïden in open teelt te verbieden is desastreus voor suikerbieten en cichorei. Volgens onderzoek door de Europese voedselveiligheidsautoriteit (EFSA) is de toepassing in suikerbieten veilig voor bijen en andere bestuivende insecten. Bij een zaadbehandeling met neonicotinoïden worden bijen ontzien. Het risico in volgteelten is klein, omdat het middel na ongeveer 90 dagen is uitgewerkt. In Nederland en in veel andere landen in de EU probeert men een vrijstelling te krijgen, maar het is allemaal nog niet geregeld. Alle inspanningen zijn erop gericht deze zaadbehandeling nog een aantal jaren te kunnen gebruiken en zo tijd te krijgen betere alternatieven te ontwikkelen. Gemakkelijk zal dit niet zijn, gezien de maatschappelijke weerstand op dit punt.

Raad van beheer

Tijdens de jaarvergadering eind mei heeft Johan Klompe, vicevoorzitter van de raad van beheer, afscheid genomen. In zijn plaats is Marianne van den Hoek-Huybregts gekozen. Samen met haar man heeft Marianne een akkerbouwbedrijf in Dreischor, Zeeland. Graag wil ik Johan bedanken voor zijn onafhankelijke en kritische bijdrage in de afgelopen vijftien jaar en wens ik Marianne veel succes toe als lid van de raad van beheer.

BIETENPRIJS WORDT LAGER

De ledenraad stelde op 30 mei de jaarcijfers van 2017 vast. 2017 was voor Cosun een goed jaar. Vanwege de slechte suikermarkt zal de prijs voor quotumbieten in 2018 en 2019 dalen. De surplusbietenprijs voor 2018 ligt al vast, die voor 2019 zal waarschijnlijk lager worden. Verder wordt overwogen de toewijzing voor 2019 te verlagen.

Paul Mesters, directeur Suiker Unie geeft uitleg

Financieel directeur Hans Schuil besprak de jaarcijfers. De verschillen met de decemberraming die in februari in de ledenraad gepresenteerd is, zijn klein. De ledenraad stelde daarna de jaarcijfers vast.

In het eerste kwartaal van 2018 waren de cijfers van Suiker Unie boven verwachting, maar ver onder die van een jaar eerder, aldus Hans Schuil. Gezien de daling van de suikerprijs in de afgelopen maanden is de verwachting nu, dat Suiker Unie uiteindelijk nog onder het plan uitkomt. Wanneer de suikerprijs niet gaat stijgen, komt het resultaat in 2019 nog verder onder druk. SVZ en Sensus presteren wat minder dan vorig jaar, maar de resultaten van Aviko en Duynie zijn goed.

Lagere toewijzing

De ledenraad discussieerde uitgebreid over de plannen van de raad van beheer om de toewijzing voor 2019 te verlagen en geen vaste prijs meer af te geven voor surplusbieten (zie hiernaast). Gewaarschuwd werd voor een jojo-effect. Vorig jaar is de toewijzing verhoogd en nu wordt hij weer verlaagd. Ook werd gesuggereerd om zwakkere broeders uit de markt te duwen en om meer opslagcapaciteit te bouwen om mee te kunnen bewegen met de markt.

De raad van beheer gaf aan dat de suikerprijs sterker is gedaald dan was voorzien. Areaal inleveren is niet prettig en boven-

dien niet gunstig voor de kostprijs, maar het heeft ook geen zin om suiker te produceren waarop je geld moet toelagen. Suiker buiten de bestaande klantenkring de markt induwen leidt tot een verdere daling van de suikerprijs. Dat heeft effect op alle suiker die je afzet en kost dus heel veel geld.

Bij de opzet van het nieuwe suikersysteem is er rekening mee gehouden dat we in deze situatie terecht zouden kunnen komen. Het aantal LLB's blijft gelijk, maar van jaar tot jaar kan het toewijzingspercentage aangepast worden. Suiker Unie heeft door de bouw van diksaptanks veel meer opslagcapaciteit dan enkele jaren geleden.

Ledenraadlid Paul Horevoorts voert het woord

Bandbreedte

De raad van beheer meldde ook dat er een bandbreedte vastgesteld gaat worden voor de surplusprijs. Een groot deel van de ledenraad kon zich hierin vinden. Al waren er ook ledenraadleden die de voorkeur gaven aan duidelijkheid op dit punt. Opge-

merkt werd dat je in ieder geval inzichtelijk moet maken hoe de prijs voor de surplusbieten tot stand komt. Ook werd er voor gewaarschuwd dat een lagere surplusprijs gevolgen zal hebben voor het areaal.

Premies gelijk

Op verzoek van de ledenraad heeft de raad van beheer nogmaals het premiebeleid onder de loep genomen. De raad van beheer heeft echter besloten geen aanpassingen te doen. De vroege premie is relatief laag ten opzichte van het groeiverlies, maar er is voldoende animo voor vroege levering. Er zijn maatregelen denkbaar om telers te stimuleren de bieten in november eerder te rooien, maar de raad van beheer vindt dat dit uiteindelijk de verantwoordelijkheid blijft van de teler en wil het late premiebeleid daarom niet aanpassen. De ledenraad kon zich vinden in een aanpassing van de stenenregeling. Deze zal ingaan per campagne 2019. Nu geldt nog de norm dat er boetes opgelegd kunnen worden, wanneer in meer dan 10% van de vrachten stenen worden aangetroffen. Straks geldt dit wanneer in meer dan 20% van de vrachten stenen zitten. Dit wordt echter dan wel per partij bekeken en niet over de gehele campagne. Bovendien wordt de boete, van € 5 per ton bieten, ook opgelegd voor niet-bemonsterde vrachten.

Jan Willem van Roessel

TOEWIJZING IN 2019 OMLAAG?

Cosun overweegt de toewijzing voor 2019 wat te verlagen. Dit vanwege de hoge voorraden en lage suikerprijzen in Europa en op de wereldmarkt. De prijs voor surplusbieten wordt variabel.

Het bietenareaal in Europa is vorig jaar met 21% toegenomen. Daarnaast was er een recordoogst, waardoor de suikerproductie steeg met 25%. Voor die extra hoeveelheid suiker moet ook afzet gevonden worden. Afzet op de wereldmarkt is niet aantrekkelijk. De prijs ligt daar op het laagste niveau in tien jaar.

Spotmarkt

Suiker Unie heeft in voorgaande jaren riet-suiker verwerkt en daarvoor ook extra klanten gevonden. Veel afzet gaat naar vaste klanten. Die klanten wil Suiker Unie ook behouden. Een deel van de suiker wordt echter verkocht op de spotmarkt waar door handelaren heel lage prijzen worden betaald. Suiker Unie overweegt daarom een deel van de suiker van afgelopen campagne op voorraad te houden en op een later moment, hopelijk tegen een betere prijs, te verkopen. Gezien het huidige suikeroverschot verwachten we echter niet dat de prijs in Europa op korte termijn sterk zal stijgen.

Toewijzing

Voor dit jaar zijn de bieten al gezaaid. Voor campagne 2019 kunnen we nog wat bijsturen. Het systeem dat we hebben ingevoerd, maakt dat ook mogelijk. Het aantal LLB's ligt vast, maar van jaar tot jaar kan bijgestuurd worden met het toewijzingspercentage. Het streven is om de toewijzing te laten variëren binnen een bandbreedte van 90 tot 110%. Vorig jaar was het toewijzingspercentage 112%, dit jaar 107% (maar het aantal LLB's is uitgebreid). Mogelijk wordt het toewijzingspercentage voor 2019 wat verlaagd. De raad van beheer wil hierover in de loop van juli een besluit nemen, zodat de leden hiermee bij de bestelling van het bietenzaad in augustus rekening kunnen houden.

Bandbreedte surplusprijs

Voor surplusbieten wordt dit jaar 30 euro betaald. Dit is vastgelegd in de leveringsvoorwaarden die vorig jaar augustus zijn vastgesteld. Op basis van

de suikerprijzen op dat moment, leek dit verantwoord. Surplussuiker kan in een overvoerde markt zoals we die nu hebben, niet afgezet worden binnen de EU, maar moet worden geëxporteerd. Bij de huidige wereldmarktprijs levert dit verlies op. Op basis van de huidige marktsituatie moet de surplusprijs daarom fors omlaag. Anderzijds wordt de suiker uit de surplusbieten die nu gecontracteerd worden, pas eind 2019 en in 2020 verkocht. In die tijd kan er veel veranderen op de suikermarkt. De raad van beheer zal daarom voor de surplusbieten van 2019 geen vaste prijs vaststellen, maar een bandbreedte aanhouden van 20 tot 30 euro. In februari 2020, bij de bepaling van de prijs voor de quotumbieten uit campagne 2019/2020, zal ook de prijs voor de surplusbieten worden vastgesteld. Dit op basis van de prijsontwikkeling in de suikermarkt.

Jan Willem van Roessel

WABCG-CONGRES IN BAN OVERPRODUCTIE SUIKERMARKT

De WABCG (de wereldorganisatie van suikerbieten- en suikerriettelers) kwam dit jaar bijeen in Nederland. 68 deelnemers uit 21 landen wisselden informatie uit.

De deelnemers luisterden twee dagen naar presentaties over onder andere de suikermarkt, Brexit, het imago van suiker, de termijnmarkt en de biologische bieten-teelt in Europa. Op de derde dag volgde een bezoek aan het Cosun innovation centre, een auberginekweker en het akkerbouwbedrijf van Johan Klompe in Wolphaartsdijk.

Invloed wereldmarkt

De lage suikerprijs heeft overal in de wereld veel impact, al zijn er nog steeds veel landen waar de binnenlandse markt is afgeschermd, zoals de VS. De binnenlandse prijs is daar veel hoger dan op de wereldmarkt. Europa is sinds de afschaffing van de marktordening een van de regio's waar de suikerprijs het meest wordt beïnvloed door de wereldmarktprijzen. Omdat wereldwijd de productie dit suikerjaar hoger ligt dan de consumptie, is de prijs op de termijnmarkten in Londen en New York het afgelopen jaar fors gedaald. De afgelopen maanden is die prijsdaling versterkt door berichten uit India en Thailand dat de suikerproductie daar veel hoger is dan verwacht. India produceert dit jaar zelfs meer suiker dan Brazilië. Ook de goede opbrengsten in Europa hielpen niet mee de prijs in de benen te houden.

Brandstof

Brazilië zet maximaal in op de productie van ethanol. Bij de huidige prijsniveaus is dit aantrekkelijker dan suiker produceren. De ruimte om te switchen is echter niet onbeperkt. In Brazilië gaat een nieuw overheidsprogramma van start dat een extra boost moet geven aan het gebruik van suikerriet voor brandstofproductie. Volgens de trekker van dit Renovabio-project, Miguel Ivan Lacerda de Oliveira, is dit soort toepassingen de oplossing voor het broeikasgasprobleem. Daarbij wordt uitgegaan van sterke verbetering van het rendement van de productie. De hoeveelheid ethanol per hectare moet in tien jaar (2015-2025) bijna verviervoudigen.

Niet gunstig

Voor de korte termijn zijn de vooruitzichten voor de suikerprijs niet positief. De prijs in de EU is historisch laag. De productie is sterk toegenomen. Afzet op de wereldmarkt is geen aantrekkelijk alternatief. De suikerimport is weliswaar fors gedaald, maar desondanks is er veel meer suiker beschikbaar dan er in Europa afgezet kan worden. Dat geeft grote druk op de prijzen. Ten opzichte van de wereldmarkt is de huidige prijs in de EU nog relatief hoog. Dat zet ook de prijs onder druk voor de suiker die komende

campagne geproduceerd gaat worden. Een van de sprekers op het congres, suikeranalist Robin Shaw, zag voor de bietentelers maar een optie om de prijs te verbeteren en dat is de productie verlagen zolang de prijs op de wereldmarkt laag is. Voor dit jaar is dit echter geen optie meer. Het bietenareaal in de EU is ongeveer hetzelfde als vorig jaar.

Jan Willem van Roessel

DE WABCG

Bij de WABCG zijn suikerbietentelers en suikerriettelers aangesloten uit 33 landen uit de hele wereld. De WABCG streeft naar verbetering van de bedrijfseconomische, teelttechnische en sociale positie van de telers door kennisuitwisseling en het streven naar gezamenlijke oplossingen voor problemen. De WABCG doet ook onderzoek en maakt rapportages.

De leden komen twee keer per jaar bijeen. Eén bijeenkomst is altijd in Londen, de tweede is in een van de aangesloten landen.

MINDER RUIMTE VOOR HANDEL IN BIETEN

In de praktijk wordt de onderlinge handel in bieten veelal bietentoeerisme genoemd. Cosun hanteert een paar belangrijke principes en regels rondom dit zogenaamde bietentoeerisme. De regels gaan al dit jaar in.

In de leveringsvoorwaarden is opgenomen dat de leden bieten leveren die zijn geteeld op grond die bij hen in gebruik is. Dit is een belangrijk principe, want Cosun is een coöperatie van bietentelers. Dit betekent dus dat de leden zelf verantwoordelijk zijn voor de bieten die zij telen en leveren. De leveringsrechten en -plichten liggen vast in de Ledenleveringsbewijzen (de LLB's) die de leden op naam hebben staan. De hoeveelheid ledenbieten die een lid ieder jaar kan leveren, de zogeheten toewijzing, betreft het aantal LLB's vermenigvuldigd met het toewijzingspercentage. Op de bieten die een lid levert binnen de toewijzing, de ledenbieten, betaalt Cosun een ledentoeslag. Deze kan gezien worden als een winstdeling van de coöperatie. Een lid heeft dus recht op deze toeslag als hij deze bieten teelt en levert. Het principe is namelijk dat leden meedelen in de winstdeling als ze ook zelf die bieten telen en leveren.

Ledenraad akkoord

Soms komt het voor, dat een lid te weinig bieten teelt om zelf zijn toewijzing vol te leveren. Er werd gedoogd dat vrachten bieten van de buurman gekocht werden om zelf de toewijzing toch vol te leveren. Dit is niet in lijn met de principes van de coöperatie. Immers als een teler erg scherp zaait, kiest hij ervoor het risico te lopen dat de toewijzing niet vol geleverd wordt. En als de toewijzing niet vol is, dan is het vreemd dat men alsnog bieten van de buurman kan kopen om op die wijze toch de toewijzing vol te leveren. En om

Alleen bietenhandel bij voldoende uitzaai

daarmee mee te delen in de winst over deze gekochte bieten, die men niet zelf geteeld heeft.

De ledenraad van Cosun heeft over dit bietentoeerisme gesproken en stemde in met de voorgestelde regels. Het uitgangspunt daarbij is dat een teler voldoende moet zaaien en dat hij de intentie heeft de toewijzing vol te leveren. Als dan vervolgens door tegenvallende teeltomstandigheden de toewijzing toch niet vol komt, kan de teler vervolgens wel een of enkele vrachten van de buurman kopen en op zijn eigen naam leveren. Andersom betekent dit, dat als een teler te scherp zaait, hij geen vrachten van de buurman op eigen naam kan leveren.

Voldoende zaaien

Cosun heeft de definitie van 'Voldoende zaaien' als volgt vastgesteld. De norm voor voldoende zaaien is: Het areaal suikerbieten, vermenigvuldigd met de gemiddelde hectareopbrengst van de laatste vijf jaar met weglating van het hoogste en het laagste jaar, ten opzichte van de toewijzing (LLB's * toewijzingspercentage). Telers die onder deze norm blijven, en die dus relatief scherp zaaien, worden hierover afzonderlijk geïnformeerd bij de voorlopige campagne-indeling die begin juli wordt verstuurd.

Gert Sikken

BEETLAB GEOPEND

Het IRS heeft op 24 mei het BeetLab in Dinteloord officieel in gebruik genomen. De opening van het nieuwe onderkomen van het IRS werd verricht door Albert Markusse, de voorzitter van de concerndirectie van Cosun.

Het IRS BeetLab is gevestigd naast het Cosun innovation center in het oude bietenlosstation. In het BeetLab (links op de foto boven) zijn faciliteiten voor onderzoek naar plantgezondheid en voor het onderzoek op proefvelden. Voor het overige maakt het IRS gebruik van de faciliteiten in het Cosun innovation center.

Jaarrond proeven

Het BeetLab heeft onder andere klimaatkamers waar jaarrond proeven gedaan kunnen worden op het gebied van plantgezondheid. Ook is er een microbiologisch lab, een DNA-lab en een diagnostieklab. Daarnaast zijn er ruimtes voor de proefveldendienst, zoals de opslag van speciale proefveldzaamachines en een proefveldrooier. Verder worden er voorbereidingen voor proeven of onderzoek gedaan. Het BeetLab wordt gebruikt voor bieten en cichorei.

In het diagnostieklab wordt onderzocht wat er met zieke/slechte bieten aan de hand is. Teeltbegeleiders kunnen hier monsters naartoe sturen als ze de oorzaak van het probleem willen weten, zodat ze de teler het juiste advies kunnen

geven. Het IRS krijgt zo bovendien een actueel beeld van de problemen die zich voordoen. Ook kunnen zo nieuwe problemen die snel om verder onderzoek vragen gesignaleerd worden.

Uitleg door Ellen van Oorschot in het diagnostieklab tijdens de rondleiding na de opening

Naar het seminar over innovatie en onderzoek kwamen 135 genodigden

Seminar

Voorafgaand aan de opening was er een seminar. Dit werd geopend door Dirk de Lugt, voorzitter van Cosun en van de Brancheorganisatie Akkerbouw. Hij noemde het BeetLab "een investering in de toekomst die Cosun doet om toegerust te zijn voor de vele uitdagingen in de plantgezondheid en teelt waar we voor staan in de komende decennia. En dat we hard nodig zullen hebben."

Vervolgens lieten diverse sprekers hun licht schijnen over het thema 'Innovatie en onderzoek voor akkerbouw met ambitie'. Een veel genoemd punt was toch wel hoe om te gaan met de beperkingen

en meningen die de sector over zich heen krijgt van anderen. Transparantie is hierbij het codewoord volgens Leon Mol van Ahold Delhaize en Dennis Iseger van Arla Foods. Hierbij kwam ook naar voren dat we goed moeten kijken hoe we als sector de uitdagingen van de toekomst voorblijven. Dit zullen we met zijn allen moeten doen.

IRS-directeur Frans Tijink (links) en Albert Markusse van Cosun bij de opening

Uitdagingen

Frans Tijink (IRS) gaf aan dat de suikerbietenteelt ambitie moet hebben. De grootste uitdagingen daarbij zijn stabiele en hogere opbrengsten, efficiency, duur-

Het IRS kan in de klimaatkamers het hele jaar door proeven doen en de groeiomstandigheden (temperatuur, luchtvochtigheid en licht) precies zo regelen als nodig is voor de proef. Levine de Zinger geeft uitleg.

zaamheid, bodem, klimaat, biodiversiteit en maatschappelijke perceptie.

Rob van Tetering (CEO van SESVanderHave) hield een pleidooi voor het bestaan van nieuwe veredelingstechnieken om duurzaamheid en de concurrentiekracht van suikerbieten te verzekeren. Ernst van den Ende (Wageningen University & Research) stelde: "Gegeven de druk vanuit de maatschappij en politiek op middelen zal de Nederlandse land- en tuinbouw moeten veranderen naar teelten met minder inzet van inputs. Ontwikkeling van weerbare teeltsystemen is daarom noodzakelijk."

Elma Raaijmakers van het IRS gaf aan dat voor een gezonde bietenteelt een integrale aanpak nodig is met beproefde, effectieve maatregelen om ziekten en plagen te beheersen.

Meer over de opening en het seminar staat op www.irs.nl/openingBeetLab.

Annemarie Breukers (LTO Nederland), Ernst van den Ende (WUR), Rob van Tetering (SESVanderHave) en Elma Raaijmakers (IRS) tijdens de forumdiscussie

Annemarie Naaktgeboren, IRS

UITKERINGEN IN 2018

De ledenraad heeft op 30 mei de jaarcijfers van 2017 vastgesteld. Op basis van deze cijfers kunnen de uitkeringsbedragen voor de UB-regeling berekend worden. De uitkering wordt gebaseerd op het resultaat van de coöperatie in de laatste vijf boekjaren.

De UB-regeling voorziet in een uitkering bij bedrijfsbeëindiging of na minimaal vijftien jaar leveren. Alle 141 telers die in 2003 lid zijn geworden, zijn daarom dit voorjaar in de gelegenheid gesteld een UB-uitkering aan te vragen. De definitieve cijfers zijn dezelfde als degene, die toen zijn gecommuniceerd.

Basisgegevens voor de berekening		
Boekjaar	Verwerkte tonnen biet 17%	Coöperatief resultaat (mln. euro)
2013	5.762.123	103,1
2014	6.728.809	68,2
2015	4.794.275	30,7
2016	5.593.541	17,7
2017	7.865.511	58,2
Totaal 2013-17	30.744.260	277,9

De UB is de gemiddelde winst per ton biet bij 17%: 277,9 mln./30.744.260 = € 9,04 (was: € 9,04 per ton bij 16%).

Omdat de basis voor de kwaliteitsbetaling is verhoogd van 16% naar 17%, wordt ook voor de UB-berekening voortaan gewerkt met de hoeveelheid bieten en het resultaat per ton bij 17% suiker. Alle getallen van voorgaande jaren zijn hier naar omgerekend. Voor het uitkeringsniveau heeft dit geen effect. In het verleden was de UB-berekening gebaseerd op het resultaat in de laatste drie jaar. Dit is echter aangepast. In 2018 wordt de uitkering gebaseerd op het resultaat in de laatste vijf jaar. In de komende jaren komt er telkens een jaar bij in de berekening, totdat in 2020 zeven jaren meetellen voor de bepaling van de hoogte van de uitkering. Vanaf dat moment zal de uitkering gebaseerd worden op het resultaat in de laatste zeven jaren.

Het uitkeringsbedrag per ton is gelijk aan vorig jaar, maar feitelijk lager, doordat het nu gaat om de tonnen biet bij 17% en vorig jaar nog om tonnen bij 16%. Het coöperatief resultaat in 2017 was vrij hoog, maar het moet verdeeld worden over veel tonnen bieten. Daardoor gaat de uitkering iets omlaag.

Op basis bietenlevering

De UB-uitkering is gebaseerd op de gemiddeld geleverde hoeveelheid standaardbieten (netto bieten omgerekend naar 17% suiker) in de campagnes waarover de uitkering berekend wordt. De

gemiddeld geleverde hoeveelheid bieten wordt vermenigvuldigd met een factor die afhangt van het aantal jaren dat er geleverd is en de berekende gemiddelde winst (€ 9,04) per ton standaard-suikerbieten. De UB-uitkering kan worden aangevraagd na vijftien jaar aaneengesloten bieten leveren, maar dit is niet verplicht. De UB-regeling komt na uiterlijk dertig jaar tot uitkering. Het lid kan dus kiezen op welk moment het hem het beste past de uitkering te ontvangen. Bij een uitstel van de uitkering loopt de factor op, maar het uit te keren bedrag kan zowel hoger als lager uitkomen, omdat de uitkering mede gebaseerd is op het resultaat van Cosun in voorgaande jaren.

Uitbetaling

Leden die hun lidmaatschap hebben beëindigd of die een UB-uitkering hebben aangevraagd, ontvangen de uitkering in juni. Ook leden die in de loop van 2018 alsnog hun bedrijf beëindigen, kunnen dit jaar nog een uitkering krijgen.

Om nog voor boekjaar 2018 te kunnen worden geaccepteerd, moet de opzegging van het lidmaatschap schriftelijk gebeuren voor **1 september**.

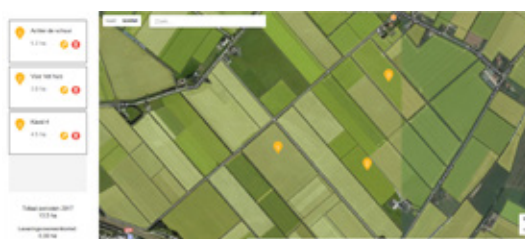
Jan Willem van Roessel

Uitkering UB 2018 (op basis gem. levering in tonnen bij 17%) Basisbedrag per ton: € 9,04		
Aantal campagnes geleverd	UB-factor	Uitkering per ton in 2018
1	0,15	€ 1,36
2	0,35	€ 3,16
3	0,55	€ 4,97
4	0,75	€ 6,78
5	1	€ 9,04
6	1,25	€ 11,30
7	1,5	€ 13,56
8	1,75	€ 15,82
9	2	€ 18,08
10	2,25	€ 20,34
11	2,5	€ 22,60
12	2,75	€ 24,86
13	3	€ 27,12
14	3,25	€ 29,38
15	3,5	€ 31,64

RASSENKEUZE EN DIGITALE TEELTAANBEVELINGEN

Een bietenras met de juiste resistenties is een belangrijke voorwaarde voor een succesvolle teelt. De afgelopen jaren is door de veredelaars gewerkt aan rassen met uiteenlopende soorten resistentie. Zo zijn er rassen met resistentie tegen bietencysteaaltjes, rhizoctonia en rhizomaniedoorbraak en met combinaties van deze resistenties.

De toename van resistentiemogelijkheden werkt positief uit op de opbrengst en voorkomt niet-leverbare partijen. Door het groeiend aantal (combinaties van) resistenties wordt het kiezen van het juiste ras per perceel steeds complexer. De basis voor een juiste keuze zijn gegevens uit grondonderzoek, teelthistorie en de gewaswaarnemingen in eerdere teelten. Om telers te helpen de juiste resistentie te kiezen heeft Suiker Unie de perceelspecifieke resistentieaanbeveling ontwikkeld. Bij de bietenzaadbestelling van augustus 2018 zullen telers via het ledenportaal voor het eerst een resistentieaanbeveling krijgen. Op dit moment is nog niet bekend welk insecticide bij de inhulling van het bietenzaad kan worden aangeboden. Ook hier geldt een advies per perceel.

De digitale zaadbestelling begint bij het aanklikken van het perceel

dan zal een rhizoctonia- en bietencysteaaltjeresistent ras worden aanbevolen. Heeft een teler in Unitip geregistreerd dat er rhizomaniedoorbraak op zijn/haar perceel voorkomt, dan krijgt hij bij een volgende zaadbestelling voor dat perceel een ras aanbevolen met deze aanvullende rhizomanieresistentie.

Hulpmiddel

De aanbeveling voor een resistentiecategorie is een advieshulpmiddel. Uiteindelijk mag de teler zelf een ras kiezen, los van de aanbeveling. Dit kan door te klikken op 'Toon alle artikelen'.

Jurriaan Visser

Zo werkt het

Als eerste stap wordt de teler gevraagd om de percelen aan te klikken waarvoor het bietenzaad wordt besteld. Dit is nodig om de betreffende perceelsinformatie op te halen die nodig is voor de resistentieaanbeveling.

Bestellen per categorie

Bij de opgave van meerdere percelen is het mogelijk dat voor elk perceel een andere resistentiecategorie wordt aanbevolen. In dit geval kan de teler per resistentiecategorie bietenzaad bestellen. Gaat een teler bijvoorbeeld bieten telen op een perceel, waarop in een nauwe rotatie bieten en snijmaïs geteeld worden,

BLADSCHIMMELS

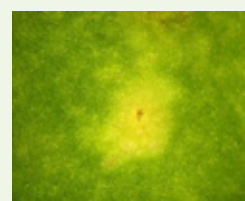
De bestrijding van bladschimmels is een flinke uitdaging. Suiker Unie en het IRS werken daarom aan een zo goed mogelijk bladschimmeladvies per perceel. Dit jaar staan verspreid over Nederland 130 sensoren die de luchtvochtigheid en temperatuur in het gewas meten. Zo wordt tweewekelijks de ontwikkeling van bladschimmel gevolgd. Met de gegevens wordt het advies doorontwikkeld.

Meedenken

In de toekomst zal Suiker Unie via een applicatie op het ledenportaal telers informeren over de infectiekansen van bladschimmels. Op dit moment is een eerste demoversie van de applicatie beschikbaar, met een bladschimmeladvies. Wilt u meedenken over hoe de applicatie eruit moet zien om telers zo goed mogelijk te adviseren over bladschimmels? Aanmelden kan via: agrarischediens@suikerunie.com.

Cercospora

Stemphylium

HERKEN RHIZOMANIE AAN HAAR SYMPTOMEN!

Een individuele blinker is snel te herkennen, moeilijker wordt het als er veel bij elkaar staan in plekken of stroken.

Een aantal varianten van het rhizomanievirus (zoals AYPR, TYPR en VYPR) doorbreken de standaardresistentie van de suikerbietenrassen. De meest gebruikte resistentie tegen rhizomanie (Rz1) in suikerbietenrassen is bij deze varianten onvoldoende. Daardoor veroorzaken ze symptomen van rhizomanie en doen (veel) schade.

Voor de beheersing van deze rhizomanievarianten kunt u een ras met aanvullende resistentie (Rz1 + Rz2), bijvoorbeeld Florena KWS, BTS 2345 N, Shanina KWS, Natassia KWS, BTS 4755 RHC en Urselina KWS gebruiken. Om te bepalen of u een dergelijk ras nodig heeft, moet u weten of op uw perceel een resistentie-doorbrekende variant voorkomt. Dit kunt u nagaan door tijdens de teelt te letten op de symptomen van rhizomanie. In de kerngebieden waar de varianten al langer voor komen kunt u beter altijd voor een ras met aanvullende resistentie kiezen, tenzij u zeker weet dat op uw percelen deze varianten niet voorkomen. De kerngebieden zijn: Flevopolders, Noord-oostpolder, Tholen, Sint Philipsland en Hoeksche Waard.

Symptomen

Als in een ras zonder aanvullende resistentie symptomen ontstaan van rhizomanie, is dit een aanwijzing voor het voorkomen van een resistentie-doorbrekende variant van het virus. Kenmerkend

Bij het uitspitten van een blinker (biet met rhizomaniesympptomen) is er vaak een insnoering op de wortel zichtbaar. Deze kan ook laag op de wortel zitten. Onder de insnoering is een wortelbaard zichtbaar van fijne zijwortels. Bij het doorsnijden zijn de bruinverkleurde vaatbundels te zien. Dit wordt steeds beter zichtbaar naarmate het seizoen vordert.

voor rhizomanie zijn de symptomen aan het loof en de wortel. Planten die door

het virus ziek geworden zijn, hebben verlengde bladstelen en zijn veel lichter van kleur. Hierdoor worden ze 'blinkers' genoemd. Ze vallen erg op in een perceel als het maar enkele planten betreft. Staan er meer bij elkaar dan is het moeilijker om ze te herkennen (foto boven). Als u een blinker voorzichtig (met de spade) uit de grond haalt, ziet u vaak een insnoering op de wortel (foto links). Deze insnoering kan ook heel laag zitten en daardoor minder opvallen. Onder de insnoering worden door de biet veel zijwortels gevormd. Hieraan dankt rhizomanie haar naam: rhizo = wortel; manie = dolheid (foto links). Bij het doorsnijden van de bieten, met name later in het seizoen, zijn bruinverkleurde vaatbundels zichtbaar.

Voorkomen en beheersen

Staan er bij u op het perceel opvallend veel blinkers, verspreid of op plekken, no- teer dit in Unitip en kies voor de volgende bietenteelt een ras met aanvullende resistentie tegen rhizomanie.

Bram Hanse

BEKALK VOOR EEN GOEDE OPBRENGST IN 2019

Een van de voorwaarden voor een goede bietenopbrengst is een voldoende hoge bodem-pH en een goede bodemstructuur. Een bekalking van uw bietenperceel voor 2019 is daarom een stap in de richting naar een goede opbrengst. In dit artikel staat omschreven wat de aandacht vraagt bij een zomer-/najaarsbekalking.

Om de optimale pH op zand-, dal- en veengronden voor uw bietenperceel te kunnen bepalen heeft u informatie nodig over het bouwplan en het organische stofgehalte van de bouwvoor. Bij het bouwplan gaat het om het aandeel van bieten en aardappelen in de vruchtwisseling. Als fabrieksaardappelen in het bouwplan zitten, is het ook relevant om informatie over de AM-besmetting te hebben. Voor zeezand, zavel, klei en löss volstaat informatie over de gehalten aan lutum en organische stof. Met de IRS-applicatie kalkbemesting (op www.irs.nl/kalkbemesting) kunt u aan de hand van de bovenstaande gegevens de optimale pH voor uw perceel eenvoudig bepalen.

Variatie binnen een perceel

Houd in het achterhoofd dat de pH-waarde op het uitslagformulier van een bodemanalyse slechts een gemiddelde waarde voor het perceel vertegenwoordigt. Binnen het perceel kan nog een behoorlijke variatie bestaan, dit kan worden ondervangen door op meerdere plaatsen binnen een perceel de pH te meten en plaatsspecifiek te bekalken.

Hoogte gift en keuze kalkmeststof

Wanneer de pH van de bodem te laag is, kan deze op peil worden gebracht met bekalken. De hoogte van de kalkgift kunt u voor verschillende kalkmeststoffen berekenen in de IRS-applicatie kalkbemesting (op www.irs.nl/kalkbemesting).

De (na)zomer is een prima tijdstip om kalk aan te wenden, de kans op schade aan de bodemstructuur is dan het laagst. Bovendien wordt de kalk met de grondbewerkingen die volgen, goed door de bouwvoor heen gewerkt (foto: Agrarische Dienst Suiker Unie).

Voor bekalking om de bodemstructuur van klei- en zavelgronden te bevorderen zijn geen precieze adviezen. Vanuit het verleden zijn er goede ervaringen met Betacal-giften tussen 10 en 20 ton per hectare. De meeste andere kalkmeststoffen zijn voor dit doel minder geschikt, omdat ze bij een relatief hoge pH slecht oplossen. Voor een zomer- of najaarstoediening op lichte gronden is in principe elke kalkmeststof geschikt.

Bekalking en aanwenden dierlijke mest

Indien u gaat bekalken met Betacal is het belangrijk om hier rekening mee te houden in uw bemestingsplan. Betacal bevat namelijk naast kalk ook nuttige nutriënten zoals fosfaat, magnesium en sporenelementen. Het fosfaat in Betacal telt wel voor 100% mee in de fosfaatgebruiksnormen. Houd hiermee rekening bij het aanwenden van dierlijke mest in de zomer. Daarnaast is het van belang om

minimaal één week tussen het aanwenden van kalk en drijfmest te houden. Wanneer verse kalk direct met drijfmest in contact komt, gaat er namelijk stikstof uit drijfmest verloren door vervluchtiging.

Meer informatie over optimale pH voor verschillende grondsoorten en samenstelling van diverse kalkmeststoffen is te vinden in de IRS-teelthandleiding (op www.irs.nl) en op www.handboekbodemenbemesting.nl.

Martijn van Overveld

Rubriek onder
verantwoordelijkheid van:

Postbus 20, 4670 AA Dinteloord

Tel.: +31 (0) 165 516 070

irs@irs.nl
www.irs.nl

Eindredactie: Jurgen Maassen

KLEINE VLEKJES, GROTE GEVOLGEN

Een bespuiting uitvoeren bij de eerste aantasting betekent goed waarnemen op bladschimmels vanaf de gewassluiting. De sms die u ontvangt is een signaal om te gaan waarnemen.

Eén van de zekerheden in het bietenseizoen is dat bladschimmels vroeger of later, elk jaar weer opduiken. Elke bladschimmel kan voor opbrengstderving zorgen. Om dat te voorkomen is de Nederlandse bladschimmelbeheersing gebaseerd op het waarnemen in de suikerbieten. De schadedrempel ligt voor alle bladschimmels in alle rassen op de eerst waarneembare aantasting (eerste vlekjes die in het perceel verschijnen).

Elke bladschimmel kent zijn eigen optimale infectie-omstandigheden. Als het (micro)klimaat in het gewas hieraan voldoet, dan kan de bladschimmel zijn gang gaan en een epidemie in de bieten veroorzaken. Hoe korter de rotatie met waardplanten van de betreffende bladschimmel hoe hoger de druk van deze schimmel.

Vijf bladschimmels kunnen in suikerbieten veel schade veroorzaken, bij stemphylium en cercospora zelfs tot meer dan 40%.

Bladschimmelwaarschuwingdienst

De bladschimmelwaarschuwingdienst helpt bij de bladschimmelbestrijding. Als er op twee percelen in een regio bladschimmels zijn gevonden gaat er een waarschuwing uit voor die regio en ontvangt u een sms. De sms die wordt verstuurd is geen advies om te gaan spuiten, maar om te gaan kijken in het perceel. Pas wanneer er in het perceel daadwerkelijk aantasting door een bladschimmel zit is het nodig om een fungicidenbespuiting uit te voeren. Wanneer men zonder waar te nemen spuit, is het risico

heel groot dat er juist te vroeg of juist te laat gespoten wordt. In beide gevallen leidt dit tot een veel slechtere bladschimmelbeheersing omdat de timing niet goed is.

Kijk op circa 100 plaatsen

Bekijk voldoende planten, willekeurig verspreid over het perceel in detail. Een richtlijn is om op circa 100 willekeurige plaatsen van een groepje planten alle bladeren te bekijken door bijvoorbeeld kriskras over het perceel te lopen en elke 10-15 meter even te stoppen en te bukken. Bij een volgende waarneming een week later, is het handig om een ander deel van het perceel te inspecteren. Bekijk ook altijd bietenplanten op de kopakker en aan de randen van het perceel.

Eerste vlekjes is schadedrempel

Alle bladschimmels hebben dezelfde schadedrempel. Bij het vinden van de eerste vlekjes in uw bietenperceel, moet u een bespuiting met het juiste fungicide uitvoeren om schade te voor-

Wanneer er niet wordt waargenomen is de kans groot dat de bladschimmelbestrijding tegenvalt. Spuiten zonder te kijken zorgt voor een verkeerde timing: te vroeg of te laat. De bladschimmel ontsnapt in die gevallen en zorgt alsnog voor aanzienlijke schade.

komen. Deze schadedrempel is rasonafhankelijk. Een vervolgbespuiting is alleen nodig als u nieuwe aantasting door bladschimmels waarneemt.

Middelkeuze

Welk fungicide u het beste kunt kiezen, hangt af van de bladschimmel die uw gewas aantast (roest, meeldauw, ramularia, cercospora of stemphylium). Alleen voor stemphylium en meel-

dauw is er een gericht middelenadvies. Spuit alleen tegen een schimmel die in het gewas zit.

Controleer eerder bij veel nieuw blad

De toegepaste middelen werken drie tot vier weken op geraakt blad. Bladeren of gedeeltes van bladeren die niet geraakt zijn of gevormd worden na een bespuiting zijn onbeschermd. Dit betekent dat wanneer een plant veel nieuw loof vormt er na een bespuiting sneller (na 1 à 2 weken) opnieuw moet worden gecontroleerd op uitbreiding of nieuwe aantasting door bladschimmels. Dit geldt vooral na bespuitingen vóór de maximale hoeveelheid loof van de bieten is gevormd (loofmaximum eerste helft augustus).

Wissel middelen af

Voorkom resistentievorming bij de bladschimmels tegen de gebruikte actieve stoffen door het afwisselen van middelen. Wissel middelen af gedurende het seizoen en gebruik bij voorkeur niet twee keer achter elkaar hetzelfde middel of actieve stof. Gebruik ook niet twee keer achter elkaar triazolen of strobilurines, maar wissel beide groepen af. Verder is het uitvoeren van een bespuiting bij de eerste aantasting heel belangrijk. Ook in Nederland moet met de aanwezigheid van resistente en verminderd gevoelige cercospora rekening worden gehouden. In dat geval biedt een wekelijkse gewascontrole de mogelijkheid om snel een volgende bespuiting uit te voeren in geval de aantasting na een bespuiting blijft uitbreiden. Kies dan altijd een middel met andere werkzame stoffen dan de vorige bespuiting.

Meer informatie over bladschimmels, middelen(keuze) en de actuele waarschuwingen van de bladschimmelwaarschuwingdienst vindt u op www.irs.nl/bladschimmel.

Alternatieven bij een verbod op neonicotinoïden

Eind april heeft de Europese Commissie besloten om drie neonicotinoïden (imidacloprid, clothianidine en thiamethoxam) in buitenteelten, waaronder de suikerbietenteelt, te verbieden. Dus, zoals het er nu uit ziet, niet toegestaan voor teeltjaar 2019. Dit heeft enorme gevolgen voor de teelt van suikerbieten voor komende jaren. Bij de insectenbestrijding zijn nog beschikbaar: Force op het bietenzaad, Vydate 10G in de rij en/of bespuitingen met insecticiden, zoals Calypso, Teppeki, Pirimor, Decis, Karate Zeon of Sumicidin Super na opkomst. Force en Vydate 10G werken minder goed tegen bodeminsecten dan de neonicotinoïden in het pillenzaad en bij hoge druk zelfs onvoldoende. Bovendien werkt Vydate 10G onvoldoende bij aanwezigheid van ritnaalden. Herkenning van insecten en insectenschade is dus weer belangrijk vanaf nu, bladluizen tellen is weer nodig en daarnaast dient te worden voorkomen dat biet-op-biet wordt geteeld.

Elma Raaijmakers

Bram Hanse

VRAAG EN ANTWOORD

WANNEER ONTVANG IK MIJN CAMPAGNE-INDELING?

Suiker Unie verstrekt begin juli aan alle telers de voorlopige campagne-indeling, oftewel: de voorlopige planning van de bietenleveringen. Deze voorlopige planning per teler is gebaseerd op een voorlopige inschatting van de opbrengsten, campagnelengte en campagnestart. De definitieve campagne-indeling ontvangt u eind augustus. Die is gebaseerd op de dan beschikbare opbrengstverwachting en de vastgestelde campagneaanvang. Deze definitieve campagne-indeling vermeldt de datum(s) waarop de bieten gereed moeten liggen voor verlading op de aangegeven ligplaats. Hierop kunnen geen wijzigingen meer doorgevoerd worden. Mochten daar toch vragen over zijn, dan kunnen de telers zich melden bij de agrarische dienst in hun regio. Dit betreft ook vragen over wijziging van ligplaatsen.

KORT NIEUWS

VERKIEZING BESTUURDERS

De ledenraad van Cosun heeft Marianne van den Hoek-Huybregts benoemd tot lid van de raad van beheer. Ze is daarmee de opvolger van Johan Klompe, die aftrad vanwege het bereiken van de maximale zittingstermijn. Mevrouw Van den Hoek-Huybregts heeft samen met haar man een akkerbouwbedrijf in Dreischor in Zeeland. Ze heeft drie kinderen. Ze is opgegroeid op een akkerbouwbedrijf in West-Brabant. Zij heeft na haar opleiding bedrijfskunde aan de Agrarische Hogeschool Delft een masterdiploma behaald aan de Nyenrode Business Universiteit. Na een tiental jaren in (internationale) marketing- en communicatiefuncties bij Heineken en Koninklijke Zeelandia Groep, werkt ze sinds 2009 als zelfstandige met focus op de agro- en foodsector. Daarnaast is ze onder andere vicevoorzitter van de Stichting Renesse.

Herverkiezingen

Dirk de Lugt werd herkozen als voorzitter van de raad van beheer van Cosun en Sander Wijkstra als (extern) lid van de raad van beheer. Jacob Bartelds, de voorzitter van de raad van toezicht werd herbenoemd en Edwin Michiels werd voor een nieuwe periode benoemd als lid van de raad van toezicht.

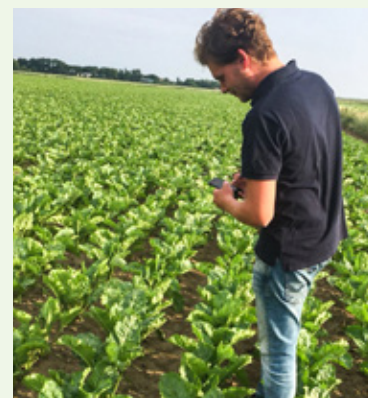
NOG NOOIT GEREGISTREERD IN UNITIP?

Vanaf 2018 is deelname aan Unitip voor alle bietentelers verplicht. In 2017 heeft ruim 70% volledig geregistreerd in Unitip.

Voor 1.360 telers geldt dat ze nog nooit hadden meegedaan. Deze telers hebben inmiddels een brief ontvangen, waarin is toegelicht hoe deel te nemen aan Unitip en/of hoe hulp van derden in te roepen. Hulp nodig? Maak er nu gebruik van. Inmiddels hebben van deze groep 388 telers een perceel vastgelegd en zijn 102 telers al gestart met registreren. Begin er snel mee. Registreren tijdens het groeiseizoen werkt veel eenvoudiger dan na afloop.

Opschorting eindafrekening

Suiker Unie volgt de voortgang van de deelname tot eind van dit seizoen. Dit om te voorkomen dat aan het einde van de campagne de registratie niet compleet is. In dat geval zal de sanctieregeling moeten worden uitgevoerd: de eindafrekening wordt dan opgeschort.

Veldwaarnemingen zijn eenvoudig in Unitip vast te leggen